

T: Cesarstwo rzymskie – notatka

---

1. Początki cesarstwa

a) **Gajusz Oktawian został pierwszym cesarzem rzymskim jako Oktawian August**

b) **przyjął tytuły lub pełnił funkcje:**

- August – boski, wywyższony przez bóstwo,
- Cezar – na cześć Juliusza Cezara; od tego tytułu wywodzi się „cesarz”,
- princeps senatus – pierwszy spośród senatorów; przewodził senatowi, mógł go zwoływać, sporządzał listę senatorów,
- pontifex maximus – najwyższy kapłan,
- przejął uprawnienia:
  - ✓ trybuna ludowego – miał prawo weta wobec uchwał senatu,
  - ✓ konsula – najwyższa władza wykonawcza i władza nad prowincjami,
  - ✓ cenzora – sporządzanie listy senatorów .

c) **Oktawian August zachował pozory republiki:**

- pozostawił senat i część urzędów republikańskich np. urząd konsula, cenzora czy trybuna ludowego choć utraciły one wcześniejsze znaczenie – cesarz przejął ich funkcje
- zlikwidował zgromadzenie ludowe

Ustrój cesarstwa rzymskiego nazwano **pryncypatem**.

d) **inne reformy Oktawiana Augusta:**

- podzielił prowincje rzymskie na senackie (stare prowincje rzymskie) i cesarskie (niedawno podbite, w których stacjonowała armia),
- na czele prowincji stali namiestnicy, którzy pobierali podatki ustalone przez cesarza,
- zreformował zasady zarządzania prowincjami:
  - ✓ pozwalał ludności zachować własną kulturę, obyczaje i religię,
  - ✓ nadawał obywatelstwo ludności prowincji,
  - ✓ przedstawiciele arystokracji prowincjonalnej mogli zasiadać w senacie i pełnić urzędy w cesarstwie rzymskim, również te najwyższe,
- wprowadził rozdawnictwo zboża.

e) na zajętych ziemiach wprowadzono **pax romana** – pokój na ziemiach rządzonych przez Rzym, dzięki czemu mogły się swobodnie rozwijać gospodarczo.

2. Pierwsze wieki cesarstwa

a) rozwój terytorialny cesarstwa rzymskiego w I i II w. – granice cesarstwa oparły się na Dunaju i Renie, przyłączono Anglię.

b) od II w. cesarstwo rzymskie zaczęło budować system umocnień wzdłuż granic tzw. **limes** – system wałów, murów, obozów wojskowych. Głównym celem stało się utrzymanie posiadanego terytorium.

c) **urbanizacja** cesarstwa – proces powstawania i rozwoju miast. Miasta w cesarstwie były wzorowane na Rzymie – naśladowano architekturę, rozrywkę, sztukę.

d) w 212 r. cesarz Karakala nadał obywatelstwo rzymskie wszystkim mieszkańcom cesarstwa.

e) romanizacja i urbanizacja cesarstwa, rozwój gospodarczy i kulturowy, rozbudowa dróg łączących całe państwo, rozwój handlu, były możliwe dzięki pokojowi wewnątrz państwa – **Pax Romana**.

3. Barbarzyńcy sąsiedzi Rzymu

a) barbarzyńcy - ludność mieszkająca poza imperium rzymskim, która nie uległa ani romanizacji ani hellenizacji.

- b) barbarzyńcy stali na niższym poziomie rozwoju od Rzymian – nie tworzyli państw ani nie potrafili budować miast.
- c) plemiona barbarzyńskie organizowały łupieżcze wyprawy na teren imperium rzymskiego. By ich powstrzymać Rzymianie wzdłuż północnej granicy imperium wybudowali limes.
- d) Rzymianie handlowali z barbarzyńcami kupując od nich żelazo, produkty leśne, niewolników oraz bursztyn.